HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חייב. משום יין וכבר הל תשת וגו' [ויקרא י]. וכהכין עסקינן: **כי סופו ווונו יורש.** דתר קרא קמע כתיב להכי אתייה להכא: **יורש.** סופו להיות עני ומבקש למוטו ואינו מוצא: **וקרעים מלניס נומה.** נומה שאדם מתגדה בה תלניס קרעים כלומר סוף כל בעל הגחות לבא לידי עניות: **נעשה לו קרעים.** מעשה למודו ואינו זוכר הלא בסיהון: **מתני' משל אחריס ואהל ברשות אחרים.** ואפילו לא אהלן ברשות בעלים עלמן וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' בעית.** מתפאד מאניו שלא יצין הלכך לא ממשיך: **עד שיגנוב משל אביו.** דשכיח ליה לגנוב תמיד ואהל ברשות אחרים בעלים הא בעית שלא ירשה אהרים ולא יהא ראוי לעבוד בו. סוגיא זו כרב שאמר לפ"ק דקדושין (דף כג.). דאמר לרבנן אהני ליה תנאיה אהל ר' [אליעזר] דאילו לרבי אליעזר אפילו כי אהי גוונא אין קנין לעבד אלא רבו ואין קנין לאשה אלא בעלה ומ"מ מתניתין לא אשכה דהוה משני דאמר מעשה המוכנת (ג) לאמו אי נמי רבי אליעזר הוא דאמר כל המקבל עבור הוא מוקי לה בשאנת לה בעלה דהא ר"ש הוא דאמר בחזקת הבתים (ב"ב דף נא. ושם) אהל וזה אהל אחד זה קונה ואין הבעל מוכל פירות(ד): גן

על מנת שאין לבעליך בו. זו כרב שאמר לפ"ק דקדושין (דף כג.) דאמר לרבנן אהני ליה תנאיה אהל ר' (ה) [אליעזר] דאילו לרבי אליעזר אפילו כי אהי גוונא אין קנין לעבד אלא רבו ואין קנין לאשה אלא בעלה ומ"מ מתניתין לא אשכה דהוה משני דאמר מעשה המוכנת (ג) לאמו אי נמי רבי אליעזר הוא דאמר כל המקבל עבור הוא מוקי לה בשאנת לה בעלה דהא ר"ש הוא דאמר בחזקת הבתים (ב"ב דף נא. ושם) אהל וזה אהל אחד זה קונה ואין הבעל מוכל פירות(ד): גן

(ו) חייב: אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין: תנו רבנן אכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה יין אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין שנאמר [1]זולל וסובא ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר [2]אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו ואומר [3]כי סובא וזולל יורש וקרעים תלביש נומה אמר ר' זירא [4]כל הישן בבית המדרש תורתו נעשית לו קרעים קרעים שנאמר וקרעים תלביש נומה: **מתני'** [5]גנב משל אביו ואכל ברשות אביו משל אחרים ואכל ברשות אחרים משל אחרים ואכל ברשות אביו אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגנוב משל אביו ומשל אמו: **גמ'** גנב משל אביו ואכל ברשות אביו אע"ג דשכיח ליה בעית משל אחרים ואכל ברשות אחרים אע"ג דלא בעית לא שכיח ליה וכל שכן משל אחרים ואכל ברשות אביו דלא שכיח ליה ובעית עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים דשכיח ליה ולא בעית: רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגנוב משל אביו ומשל אמו: אמו מנא לה [6]מה שקנתה אשה קנה בעלה אמר רבי יוסי בר' חנינא מסעודה המוכנת לאביו ולאמו [7]והאמר רבי חנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיקנה בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה אלא אימא מדמי סעודה המוכנת לאביו ולאמו איבעית אימא [8]דאקני לה אחר ואמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן: **מתני'** [9]היה אביו רוצה ואמו אינה רוצה אביו אינו רוצה ואמו רוצה אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיהו שניהם רוצין רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו נעשה בן סורר ומורה: **גמ'** מאי אינה ראויה אילימא חייבי כריתות וחייבי מיתות ב"ד סוף סוף אבוה אבוה נינהו ואמיה אמיה נינהו אלא בשוה לאביו קאמר תניא נמי הכי רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו שוה לאביו בקול ובמראה ובקומה אינו נעשה בן סורר ומורה מאי טעמא דאמר קרא איננו שומע בקלנו מדקול בעינן שוין מראה וקומה נמי בעינן שוין במאן אזלא הא דתניא בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב [10]דרוש וקבל שכר [11]כמאן [12] כרבי יהודה איבעית אימא ר' שמעון היא דתניא אמר רבי שמעון וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר ושתה חצי לוג יין האיטלקי אביו ואמו מוציאין אותו לסקלו אלא לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר אמר ר' יונתן אני ראיתיו [13]וישבתי על קברו כמאן אזלא הא דתניא [14]עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות ולמה נכתבה דרוש וקבל שכר כמאן כר' אליעזר דתניא [15] רבי אליעזר אומר כל עיר שיש בה אפילו מזוזה אחת אינה נעשית עיר הנדחת מאי טעמא אמר קרא [4]ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחבה ושרפת באש וכיון דאי איכא מזוזה לא אפשר דכתיב [5]לא תעשון כן לה' אלהיכם אמר רבי יונתן אני ראיתיה וישבתי על תילה כמאן אזלא הא דתניא [16]בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר כמאן כר' אלעזר בר' שמעון דתנן [17] ר' אלעזר ברבי שמעון אומר [18]לעולם אין הבית טמא עד שיראה כשתי גריסין על שתי אבנים בשתי כתלים בקרן זוית ארכו כשני גריסין ורחבו כגרים מאי טעמא דר' אלעזר ברבי שמעון כתיב [6]קיר וכתיב [6]קירות איזהו קיר שהוא בקירות הוי אומר זה קרן זוית תניא [7]אמר רבי אליעזר בר' צדוק מקום היה בתחום עזה והיו קורין אותו חורבתא סגירתא אמר רבי שמעון איש כפר עכו פעם אחת הלכתי לגליל וראיתי מקום שמציינין אותו ואומרו אבנים מנוגעות פינו לשם: **מתני'** [8]היה אחד מהם גידם או חיגר או אלם או סומא או חרש אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר [7]ותפשו בו אביו ואמו [9]ולא גדמין והוציאו אותו ולא חגרין ואמרו ולא אלמין בננו זה ולא סומין איננו שומע בקולנו ולא חרשין [10]מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו חזר וקלקל נדון בעשרים ושלשה [11]ואינו נסקל עד שיהו שם שלשה הראשונים שנאמר בננו זה זהו שלקה בפנינו: **גמ'** שמעת מינה [12]בעינן קרא כדכתיב שאני הכא

מוסף רש"י

חייב. מלקות, כר' יהודה מוקמינן לה בפרק אמרו לו בכריתות (יג:) דאמר התם על שאר מאכלין נאזהרה לאל תעשון (בכורות מה:). לא תעשון כן לה' אלהיכם. דכתיב ואבדתם את שמם מן המקום ההוא וגו' ומיתר ליה לא תעשון כן לה' אלהיכם, דבמזוזה כתיב וכתיב בה לזכרון מי שפצר למיכתב משום קרא אלא תעשון כן, ואם בעינן שלשה וליכא, דהאי שלא שמעם הוא (לקמן קיג.). כשתי גריסין. שיעור הגעב כגרים על גרים, וכתיב את המאכלים אשר הכן הגעב, על כל אחד ואחד שיעור גרס, בשתי כתלים ובקרן זוית. כגון מקצוע דרומית מזרחית (לקמן פו:). ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס. שיהא בקיר הדרומי גרים וכן בקיר המזרחי והגעב כולו ממוכר כאחד (שם) דכתיב מועד ארכו על ג' מאכלים, נמצא בכל אחד גרים על גרים כשיעור הגעב, ושמי מאכלים בעינן, דכתיב ואלה את המאכלים (נדה יט.). וכתיב קירות. והכי הגעב בקירות הבית (לקמן פו:). היה אחד מהם. אפילו מי שמת על קוכר ומורה (לעיל מה:). ולא חרשין. שאין שומעין מה שאומרין להם ואין יודעין אם שמע מוכתחת אם לאו (שם). מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו. ממרין בו אביו ואמו בפני הדיינין וכשבאין עדים להשוויס ומעידין עליו שאהל תרטימר בשר ושתה מני לוג יין מגניבה, מלקין אותו, כדכתיב ויסרו אותו ויגידו להדיינין מלקות. חזר וקלקל נדון בעשרים ושלשה. למיתה (לקמן פו.).

תורה אור השלם

1. וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא:
דברים כא כ
2. אַל תְּהִי בְסֹבְאֵי יָיִן בְּזוֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ:
משלי כג כ
3. כִּי סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וְקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוּמָה:
משלי כג כא
4. וְאֵת כָּל שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשָׂרַפְתָּ בָאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַיָי אֱלֹהֶיךָ וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבָּנֶה עוֹד:
דברים יג יז
5. לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַיָי אֱלֹהֵיכֶם:
דברים יב ד
6. וְרָאָה אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת שְׁקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹת אוֹ אֲדַמְדַּמֹת וּמַרְאֵיהֶן שָׁפֵל מִן הַקִּיר:
ויקרא יד לז
7. וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקֹמוֹ:
דברים כא יט

גליון הש"ס

גמ' כמאן בר"י. עי' ת"י יומא סב ע"ב ד"ה שני: **שם** וישבתי על קברו. עי' ס"ע ד"ה רבי אסף:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כמאן כר' יהודה. נ"ב משום דס"ל לעיכין [להיות שוים בקול] ס"ב בע"ב מ' שים לה קול כאיש ואיש יש לו קול כאשה דהכי צריך להיות אפילו ואמו שוים ומ"ב מ' חיליונים היא [וקול הוא מן] הסימנים ומ"ב ס"ב להיות בן סורר ומורה: (ב) רש"י ד"ה מוכנת וכו' מלוכה מצורעת וכו' מתרגמינן: (ג) תום' ד"ה על מנת וכו' המוכנת לאביו ולאמו אי נמי:

(א) מיי' פ"ד מהל' מ"א הלכה ט ומע"ש ד"ה אי סד' ומו סעיף יב: **כד** ב מיי' פ"ז מהל' ממרי הלכה ב: **כה** ג מיי' פ"ג מהל' זכיה ומתנה הלכה יב סמג עשין פ"ב טוש"ע חה"ע סי' סה סעיף יא [וטוש"ע י"ד סי' רכב]: **כו** ד מיי' פ"ז מהל' ממרים הלכה י: **כז** ה מיי' פי"ד מהל' לרעת הלכה ז: **כח** ו מיי' פ"ז מהל' ממרים הלכה י: **כט** ז ח מיי' שם הלכה ז:

כג א מיי' פ"ד מהל' מ"א הלכה ט סמג עשין יב טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף טו: